

การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวัคซีนป้องกัน การติดเชื้อ Human Papillomavirus (HPV) ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย

เชิญขวัญ ภูษณงค์*

ธีระ ศิริสมุด*

ศรีเพ็ญ ตันติเวสส*,**

ยศ ตีระวัฒนานนท์*

*โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข นนทบุรี

**สถาบันพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ กระทรวงสาธารณสุข นนทบุรี

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวัคซีนป้องกันการติดเชื้อ Human papillomavirus (HPV) ที่เผยแพร่ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์สื่อ (media analysis) ในสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสารสุขภาพ นิตยสารวาไรตี้สำหรับสตรี และนิตยสารวาไรตี้สำหรับวัยรุ่น รวมทั้งหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยที่พิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2550 บทความและข่าวที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกเข้าสู่การวิเคราะห์ข้อมูลมีจำนวนทั้งสิ้น 131 รายการ ซึ่งจะวิเคราะห์แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสาร เนื้อหาสาร และคุณภาพของข้อมูลข่าวสาร

การศึกษานี้พบว่า ข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่มีที่มาจากบริษัทผู้ผลิตและจำหน่ายวัคซีนและโรงพยาบาลเอกชน และบางส่วนมีที่มาจากหน่วยงานภาครัฐ นอกจากนั้นจากการศึกษาข้อมูลอีกจำนวนมากที่ไม่สามารถระบุได้ชัดเจนว่ามีที่มาจากแหล่งข้อมูลใด โดยข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่มีขึ้นก่อนวัคซีนได้รับการอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) และมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนภายหลังวัคซีนได้รับการอนุมัติให้ใช้ในประเทศไทยในเดือนมีนาคม 2550 อย่างไรก็ตามภายหลังการแถลงข่าวควบคุมการโฆษณาประชาสัมพันธ์วัคซีนอย่างไม่เหมาะสมของ อย. ในวันที่ 7 สิงหาคม 2550 พบปริมาณข้อมูลข่าวสารมีจำนวนลดลง

ลักษณะการนำเสนอข้อมูลที่พบจากงานวิจัย สามารถจำแนกได้ 5 รูปแบบ ได้แก่ 1) การสร้างความกลัว (fear appeal) ต่อโรคมะเร็งปากมดลูก 2) การสร้างความน่าเชื่อถือต่อข้อมูลข่าวสาร 3) การนำเสนอสารโดยบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม 4) การชี้ให้เห็นจุดอ่อนหรือผลเสียของการป้องกันมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธีอื่น และ 5) การสร้างภาพลักษณ์ขององค์กร เมื่อวิเคราะห์คุณภาพของข้อมูลข่าวสารพบว่า มีบทความและข่าวจำนวนทั้งสิ้น 103 รายการ (79%) ที่นำเสนอข้อมูลไม่ครบถ้วน ซึ่งประเด็นที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุด ได้แก่ ประสิทธิภาพและความปลอดภัยของวัคซีนในระยะยาว วิธีการป้องกันและควบคุมมะเร็งปากมดลูก ขนาดของวัคซีน และผู้ที่เหมาะสมในการได้รับวัคซีน นอกจากนั้นพบบทความและข่าวจำนวนทั้งสิ้น 24 รายการ (18.3%) ให้ข้อมูลไม่ถูกต้องเกี่ยวกับวัคซีนในประเด็นสำคัญ ได้แก่ กลุ่มคนที่เหมาะสมในการได้รับวัคซีน และ ประสิทธิภาพของวัคซีนในการป้องกันการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูก

ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นปัญหาการสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลสุขภาพในปัจจุบัน ที่มีการนำเสนอเนื้อหาอย่างไม่เหมาะสมทั้งในด้านความครบถ้วนและความผิดพลาดของข้อมูลข่าวสาร ซึ่งอาจนำมาสู่การตัดสินใจใช้วัคซีนอย่างไม่สมเหตุผล ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงควรมหามาตรการกำกับดูแลการโฆษณาผลิตภัณฑ์และบริการทางสุขภาพอย่างเข้มงวด รวมทั้งให้ความรู้ต่อผู้บริโภคเพื่อให้สามารถปกป้องตนเองจากข้อมูลข่าวสารที่ไม่ถูกต้องเหล่านี้

คำสำคัญ: วัคซีน HPV, โรคมะเร็งปากมดลูก, การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร, การวิเคราะห์สื่อ

บทนำ

วัคซีนป้องกันการติดเชื้อ Human papillomavirus (วัคซีน HPV) ได้รับการอนุมัติขึ้นทะเบียนตำรับยาในประเทศไทยครั้งแรกในเดือนมีนาคม 2550 หลังจากนั้นพบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวัคซีนชนิดนี้ในลักษณะเข้าข่ายการโฆษณาโดยตรงไปยังผู้บริโภคในหลายช่องทาง เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น การโฆษณาผลิตภัณฑ์เภสัชภัณฑ์โดยตรงไปยังผู้บริโภค เช่นนี้ถูกมองจากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพและองค์กรพัฒนาเอกชนด้านการคุ้มครองผู้บริโภคว่าเป็นเพียงเครื่องมือในการส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์และมักจะส่งผลให้เกิดการใช้ยาอย่างไม่สมเหตุผลหรือใช้ยาเกินความจำเป็น⁽¹⁾

ในต่างประเทศ เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า นับตั้งแต่วัคซีน HPV อยู่ระหว่างการวิจัยและพัฒนาจนกระทั่งนำเข้าสู่การพิจารณาอนุมัติการจำหน่ายโดยขององค์การอาหารและยา ในปี 2005 เป็นต้นมา ข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีนดังกล่าวได้ถูกนำออกเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือพิมพ์ วิทยุ กระจายเสียง โทรทัศน์ ตลอดจนการนำเสนอบนอินเทอร์เน็ต การศึกษาของ Anhang⁽²⁾ พบว่าข่าวในหนังสือพิมพ์ที่มียอดจำหน่ายสูงในสหรัฐอเมริกา ในปี 1995-2002 มิได้ให้ข้อมูลพื้นฐานในบางประเด็น รวมทั้งขาดข้อมูลเกี่ยวกับชนิดของ HPV ที่ทำให้เกิดมะเร็งปากมดลูก ในขณะที่การศึกษาเนื้อหาของสื่อในสหรัฐอเมริกาพบว่า ในปี 2005-2006 ข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีนส่วนใหญ่มีเนื้อหาที่ต้อง แต่ไม่ครบถ้วน ซึ่งมีเพียงไม่กี่บทความที่ระบุว่า การคัดกรองมะเร็งปากมดลูกยังเป็นสิ่งจำเป็นแม้จะได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว⁽³⁾ นอกจากนี้ Leader และคณะ⁽⁴⁾ พบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีน HPV ที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์รายวัน วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ในสหรัฐอเมริกา ยังไม่ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ อย่างรอบด้าน รวมทั้งอาจทำให้สตรีที่ได้รับวัคซีนแล้วไม่สนใจที่จะไปรับการคัดกรองมะเร็งปากมดลูกอีกต่อไป

การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวัคซีน HPV ที่

ถูกต้อง และครอบคลุมประเด็นสำคัญเกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูกและวัคซีนฯ จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการรับวัคซีนฯ ของประชาชน ในทางตรงกันข้ามหากข้อมูลข่าวสารมีวัตถุประสงค์ทางการตลาดเพื่อสร้างความต้องการรับวัคซีนเพียงอย่างเดียว โดยมิได้ให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องครบถ้วน ย่อมทำให้การใช้วัคซีนเป็นไปอย่างไม่สมเหตุผลสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น รวมทั้งอาจทำให้หญิงไทยละเลยการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในอัตราที่สูงขึ้น การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลรูปแบบการสื่อสารที่ใช้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวัคซีน HPV ต่อสาธารณชนในประเทศไทย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการกำกับดูแลการโฆษณาเภสัชภัณฑ์ให้รัดกุม รวมทั้งสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงโครงการให้ความรู้แก่ประชาชนที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคและคุ้มครองผู้บริโภคโดยทั่วไป

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์สื่อ (media analysis) แบบย้อนหลัง (retrospective) ในสื่อสิ่งพิมพ์สาธารณะประเภทนิตยสารและหนังสือพิมพ์ภาษาไทยที่พิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 31 ธันวาคม พ.ศ. 2550 โดยเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตั้งแต่เดือนมีนาคม 2551 ถึงเดือนมกราคม 2552

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคัดเลือกจากนิตยสารด้านสุขภาพ นิตยสารวาไรตี้สำหรับสตรี และนิตยสารวาไรตี้สำหรับวัยรุ่น โดยคัดเลือกแบบเจาะจงจำนวนทั้งสิ้น 17 รายการ และหนังสือพิมพ์ทุกฉบับที่มีบริการในฐานข้อมูลกฤตภาคข่าวอิเล็กทรอนิกส์ ผ่านอินเทอร์เน็ตของศูนย์ข้อมูลมติชนรายวัน และรายสัปดาห์ จำนวนทั้งสิ้น 20 รายการ โดยใช้คำสำคัญ (key words) ในการคัดเลือกบทความและข่าวเข้าสู่การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ “มะเร็งปากมดลูก” “วัคซีนป้องกันการติดเชื้อไวรัสเอช พี วี หรือ HPV” และ/หรือ “เอช พี วี หรือ HPV” การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

(quantitative approaches) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเป็นหลัก และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative approaches) โดยกำหนดประเด็นเพื่อเป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

การวิเคราะห์ลักษณะการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ 1. แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสาร (sources of information) 2.รูปแบบการสื่อสาร

การวิเคราะห์คุณภาพของข้อมูลข่าวสาร พิจารณาที่ความครบถ้วนของข้อมูลข่าวสาร และความถูกต้องของข้อมูลข่าวสาร ในประเด็นสำคัญ ดังนี้ 1) สาเหตุของมะเร็งปากมดลูก รวมทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 2) วิธีการป้องกันและควบคุมมะเร็งปากมดลูกนอกจากการใช้วัคซีน 3) ประสิทธิภาพในการป้องกันการติดเชื้อ HPV หรือการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูก 4) ประสิทธิภาพและความปลอดภัยของวัคซีนในระยะยาว 5) ผู้ที่สมควรได้รับวัคซีน 6) ขนาดของวัคซีนที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันการติดเชื้อ HPV โดยมีเกณฑ์ตัดสินความครบถ้วนและถูกต้องของบทความและข่าวดังนี้

หลักเกณฑ์การตัดสินความครบถ้วนของข้อมูล ข่าวสาร : บทความหรือข่าวแต่ละรายการที่จัดว่ามีความครบถ้วน ต้องมีเนื้อหาครอบคลุมทั้ง 6 ประเด็นข้างต้น หากขาดประเด็นใดประเด็นหนึ่ง หรือมีการกล่าวถึงแต่คลุมเครือไม่ชัดเจน ผู้วิจัยถือว่าเป็นบทความหรือข่าวที่ไม่สมบูรณ์ในด้านความครบถ้วน

หลักเกณฑ์การตัดสินความถูกต้องของข้อมูล ข่าวสาร : บทความหรือข่าวแต่ละรายการที่จัดว่ามีความถูกต้อง ต้องมีเนื้อหาที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและข้อเท็จจริงอื่น ๆ ทุกประเด็น โดยไม่มีเนื้อหาใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดหรือคลุมเครือไม่ชัดเจนซึ่งอาจตีความได้แตกต่างกัน

ผลการศึกษา

แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสาร

จากการวิเคราะห์สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสารและหนังสือพิมพ์ พบบทความและข่าวที่มีข้อมูลเกี่ยวกับ

วัคซีนป้องกันการติดเชื้อ HPV จำนวนทั้งสิ้น 131 รายการ มีที่มาจากบริษัทผู้ผลิตวัคซีนจำนวน 34 รายการ โรงพยาบาลเอกชนจำนวน 27 รายการ แพทย์หรือสมาคมวิชาชีพแพทย์จำนวน 21 รายการ หน่วยงานหรือโรงพยาบาลของรัฐจำนวน 17 รายการ และองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร (NGOs) จำนวน 1 รายการ นอกจากนี้มีแหล่งข้อมูลจำนวน 31 รายการที่ไม่สามารถระบุแหล่งที่มาได้ชัดเจน สามารถแบ่งช่วงเวลาในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ระยะตามเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะก่อนวัคซีน HPV ได้รับการอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) (1 มกราคม- 13 มีนาคม 2550) พบบทความและข่าวที่เกี่ยวข้องจำนวนทั้งสิ้น 11 รายการ จำแนกเป็นบทความในนิตยสารจำนวน 3 รายการ มีที่มาจากแพทย์ 1 รายการ โรงพยาบาลเอกชน 1 รายการ และไม่สามารถระบุได้ชัดเจนจำนวน 1 รายการ และข่าวในหนังสือพิมพ์จำนวน 8 รายการ มีที่มาจากบริษัทผู้ผลิตวัคซีน 5 รายการ แพทย์ 1 รายการ และแหล่งที่มาอื่น ๆ ได้แก่ บริษัทเอกชนฝ่ายการแพทย์ธนาคารกลีกรไทยและธนาคารกรุงไทยจำนวน 2 รายการ

ระยะที่ 2 ระยะหลังจากวัคซีน HPV ของบริษัทผู้ผลิตและจำหน่ายวัคซีนแห่งหนึ่ง ได้รับอนุมัติให้ใช้ในประเทศไทย (14 มีนาคม - 6 สิงหาคม 2550) พบข่าวและบทความที่เกี่ยวข้องมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน พบจำนวนทั้งสิ้น 65 รายการ จำแนกเป็นบทความในนิตยสารจำนวน 28 รายการและข่าวในหนังสือพิมพ์จำนวน 37 รายการ แหล่งข้อมูลในนิตยสารมีแหล่งที่มาจากรายการโรงพยาบาลเอกชนและแพทย์เป็นส่วนใหญ่ โดยพบในบทความจำนวน 6 รายการเท่านั้น รองลงมาคือบริษัทยา จำนวน 4 รายการ ส่วนหน่วยงานภาครัฐมีจำนวน 2 รายการ และไม่สามารถระบุแหล่งที่มาของข้อมูลได้ชัดเจนจำนวน 10 รายการ สำหรับข่าวในหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มีที่มาจากโรงพยาบาลเอกชนจำนวนทั้งสิ้น 15 รายการ รองลงมาคือบริษัทผู้ผลิต

วัคซีนและหน่วยงานภาครัฐจำนวน 11 รายการ และ 4 รายการตามลำดับ ส่วนแหล่งข้อมูลที่มีที่มาจากแพทย์มีจำนวนน้อยที่สุดกล่าวคือมีข่าวเพียง 1 รายการที่ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าแพทย์เป็นผู้ให้ข้อมูล นอกจากนี้พบข่าวจำนวน 6 รายการที่ไม่ระบุแหล่งข้อมูลชัดเจน

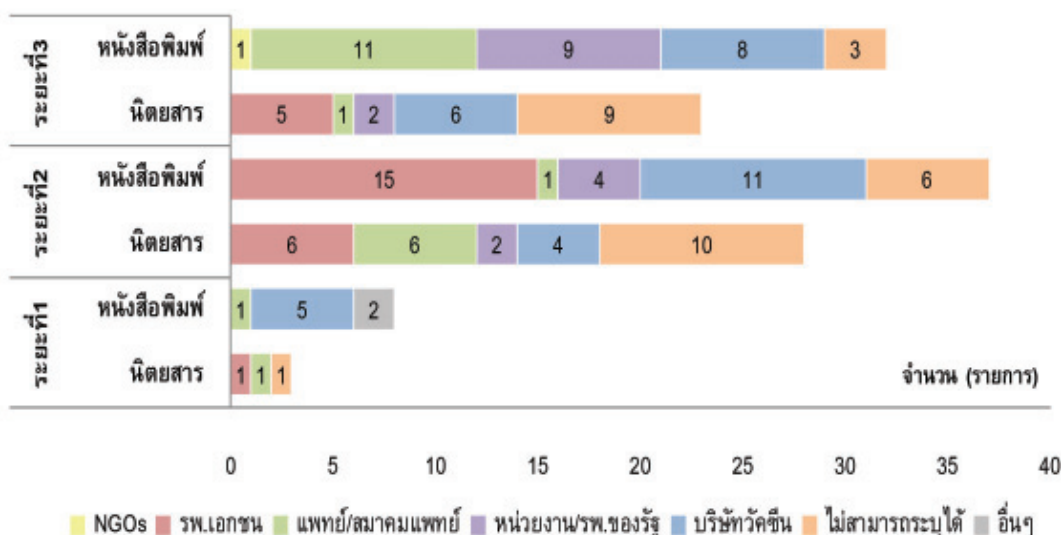
ระยะที่ 3 ระยะหลังจาก อย. แกลงข่าวควบคุมการโฆษณาประชาสัมพันธ์วัคซีน HPV อย่างไม่เหมาะสม (7 สิงหาคม - 31 ธันวาคม 2550) พบข่าวและบทความจำนวนทั้งสิ้น 55 รายการ จำแนกเป็นบทความในนิตยสารจำนวน 23 รายการ และข่าวในหนังสือพิมพ์จำนวน 32 รายการ ซึ่งใกล้เคียงกับจำนวนที่พบในระยะที่ 2 แหล่งที่มาของข้อมูลในระยะนี้แตกต่างจากระยะที่ผ่านมา กล่าวคือ บทความในนิตยสารส่วนใหญ่มีที่มาจากบริษัทผู้ผลิตวัคซีนจำนวน 6 รายการ รองลงมาได้แก่โรงพยาบาลเอกชนจำนวน 5 รายการ หน่วยงานภาครัฐ/โรงพยาบาลรัฐจำนวน 2 รายการ และแพทย์/สมาคมวิชาชีพแพทย์จำนวน 1 รายการ นอกจากนี้ไม่สามารถระบุแหล่งที่มาของข้อมูลได้เป็นจำนวน 9 รายการ ส่วนข่าวในหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มีที่มาจากจากแพทย์/สมาคมวิชาชีพแพทย์จำนวน 9

รายการ รองลงมาคือ หน่วยงานภาครัฐรวมทั้งโรงพยาบาลรัฐจำนวน 8 รายการ บริษัทฯจำนวน 8 รายการ NGOs จำนวน 1 รายการ ไม่สามารถระบุแหล่งที่มาได้จำนวน 2 รายการ และเป็นที่น่าสังเกตว่าในระยะที่ 3 นี้ไม่พบการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลจากโรงพยาบาลเอกชนในข่าวแต่อย่างใด (รูปที่ 1)

รูปแบบการสื่อสารที่ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวัคซีน HPV

จากการศึกษาพบลักษณะการนำเสนอข้อความในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งสามารถจำแนกได้ 5 รูปแบบ ได้แก่

1. การสร้างความกลัวต่อมะเร็งปากมดลูก มีลักษณะการนำเสนอด้วยการชี้ให้เห็นความรุนแรงของโรค ผลลัพธ์ทางสุขภาพและผลกระทบต่อด้านอื่น ๆ ของมะเร็งปากมดลูกนอกเหนือจากผลด้านสุขภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความตระหนักและกลัวต่อโรค โดยพบรูปแบบการนำเสนอสถิติจำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตจากมะเร็งปากมดลูก⁽⁵⁾ การนำเสนอผลกระทบจากมะเร็งปากมดลูก ทั้งในด้านความรุนแรงของโรค ความรุนแรงของวิธีการรักษา ขั้นตอนการรักษาที่ยุ้งยาก ภาวะแทรกซ้อน ผลข้างเคียง และค่าใช้จ่าย⁽⁶⁾ จาก

รูปที่ 1 จำนวนบทความและข่าวเกี่ยวกับวัคซีน HPV ที่เผยแพร่ตั้งแต่ 1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2550 จำแนกตามช่วงเวลาและแหล่งที่มาของข้อมูล (รายการ)

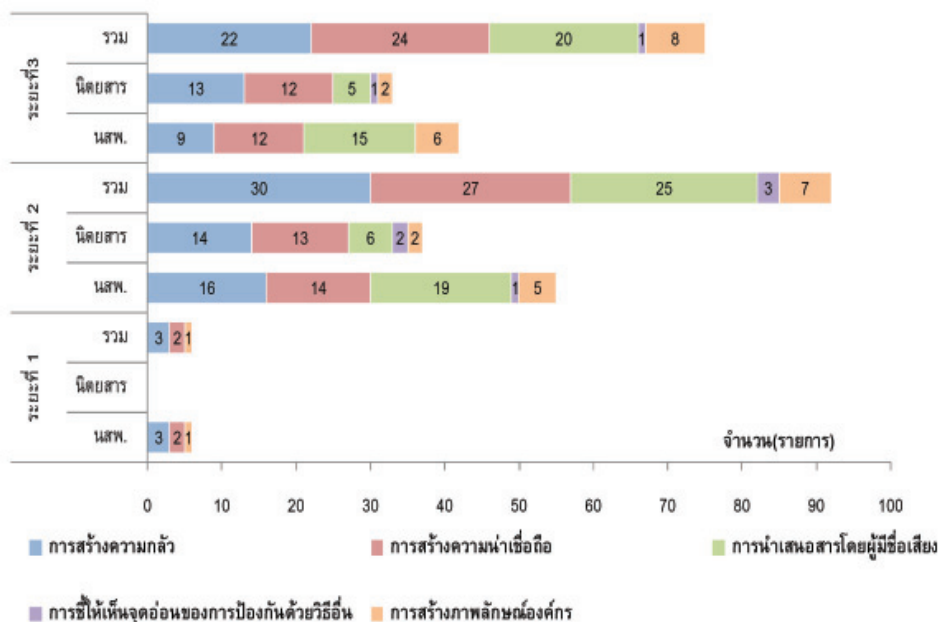
การศึกษาพบรูปแบบนี้ในบทความและข่าวจำนวนทั้งสิ้น 55 รายการ

2. การสร้างความน่าเชื่อถือต่อข้อมูลข่าวสาร มีลักษณะการนำเสนอด้วยการอ้างอิงงานวิจัย บุคคล หรือองค์กรที่มีความน่าเชื่อถือและเกี่ยวข้องกับวัคซีนมะเร็งปากมดลูกโดยตรง เช่น งานวิจัยที่ค้นพบว่า เชื้อ HPV เป็นสาเหตุของมะเร็งปากมดลูกซึ่งนำไปสู่การคิดค้นวัคซีนของนายแพทย์ฮาร์ล ชัว เฮาเซน ศาสตราจารย์เกียรติคุณแห่งศูนย์วิจัยมะเร็งเยอรมนี ผู้ได้รับรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหิดลในปี 2549⁽⁷⁾ โครงการศึกษาประสิทธิภาพของวัคซีนป้องกันมะเร็งปากมดลูกที่นำเสนอในการประชุม World Organization of National College, Academies and Academic Association of General Practitioners/Family Physicians (WONCA)⁽⁸⁾ หรือการกล่าวถึงวัคซีนที่ได้รับอนุมัติจาก ออย. ให้นำมาใช้ในประเทศไทย⁽⁹⁾ และการได้รับการอนุมัติให้จำหน่ายใน 70 ประเทศทั่วโลก โดยเน้นตัวอย่างประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาและกลุ่มประเทศในยุโรป⁽¹⁰⁾ เป็นต้น จากการศึกษาพบรูปแบบนี้ในบทความและข่าว

จำนวนทั้งสิ้น 68 รายการ

3. การนำเสนอสารโดยบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม เป็นการสื่อสารโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงที่เป็นที่รู้จักในสังคม เช่น ดารา นักแสดง บุคคลในสังคมชั้นสูงเป็นผู้นำเสนอข่าวสารเพื่อชักจูงใจให้เกิดการตัดสินใจฉีดวัคซีน HPV เช่น การใช้ดารานักแสดงเชิญชวนให้เข้ารับการฉีด⁽¹¹⁾ หรือการยกตัวอย่างการได้รับการฉีดวัคซีนของผู้นำเสนอข้อมูลเอง⁽¹²⁾ จากการศึกษาพบรูปแบบนี้ในบทความและข่าวจำนวนทั้งสิ้น 25 รายการ

4. การชี้ให้เห็นจุดอ่อนหรือผลเสียของการป้องกันมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธีอื่น เป็นการแสดงให้เห็นจุดอ่อนหรือผลเสียของการป้องกันมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธีอื่นเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้วัคซีน HPV โดยกล่าวถึงความเจ็บปวด ความอาย และความยุ่งยากจากการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกที่สามารถแก้ไขได้ด้วยการฉีดวัคซีนซึ่งเป็นวิธีการป้องกันที่สะดวกกว่า เช่น การกล่าวถึงวิธีการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธีแป็บเสมียร์ที่ต้องใช้เครื่องมือเข้าไปในช่องคลอดซึ่งเป็นวิธีที่เจ็บและดูแล้วมีความยุ่งยาก⁽¹³⁾ จากการศึกษาพบ

รูปที่ 2 จำนวนบทความและข่าวเกี่ยวกับวัคซีน HPV ที่เผยแพร่ตั้งแต่ 1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2550 จำแนกตามช่วงระยะเวลาที่ศึกษา (1 บทความและข่าวอาจมีรูปแบบการสื่อสารมากกว่า 1 รูปแบบ)

รูปแบบนี้ในบทความและข่าวจำนวนทั้งสิ้น 5 รายการ

5. การสร้างภาพลักษณ์ขององค์กร เป็นการนำเสนอการทำกิจกรรมเพื่อสังคม เพื่อให้เกิดภาพเชิงบวกต่อองค์กรผู้จัดกิจกรรมนั้น ๆ โดยมักจะเป็นกิจกรรมรณรงค์หรือให้ความรู้เกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูก เช่น การให้ความรู้เรื่องมะเร็งปากมดลูกแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต โดยการสนับสนุนจากบริษัทผู้ผลิตและจำหน่ายวัคซีน⁽⁸⁾ การให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากโรคมะเร็ง โดยเน้นโรคมะเร็งปากมดลูกแก่พนักงานธนาคารกสิกรไทยและธนาคารกรุงไทย⁽¹⁴⁾ หรือกิจกรรมการกุศลเพื่อนำรายได้ช่วยเหลือผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูก นอกจากนี้พบข่าวการจัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อป้องกันมะเร็งปากมดลูก เช่น งาน “เพราะโลกนี้ต้องมีเธอ” ซึ่งสื่อให้หญิงไทยและประชาชนทั่วไปรับรู้สาเหตุและอันตรายของมะเร็งปากมดลูก จัดโดยบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง⁽¹¹⁾ พบรูปแบบนี้ในบทความและข่าวจำนวนทั้งสิ้น 18 รายการ

เมื่อพิจารณารูปแบบการสื่อสารในแต่ละระยะพบว่า ใน**ระยะที่ 1** เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นการกล่าวถึงวัคซีน HPV ที่อยู่ในระหว่างดำเนินการขออนุมัติจาก อย. โดยมีเนื้อหาที่สร้างความกลัวต่อมะเร็งปากมดลูกในข่าวจำนวน 3 รายการ การนำเสนอข้อความที่สร้างความน่าเชื่อถือต่อข้อมูลข่าวสารจำนวน 2 รายการ และการสร้างภาพลักษณ์องค์กรจำนวน 2 รายการ ใน**ระยะที่ 2** รูปแบบการนำเสนอมีความหลากหลายมากขึ้น ส่วนใหญ่กล่าวถึงรายละเอียดของโรคมะเร็งปากมดลูกและวัคซีน รวมทั้งใจให้เข้ารับบริการฉีดวัคซีน ลักษณะของเนื้อหาที่พบมากที่สุด ได้แก่ การสร้างความกลัวต่อมะเร็งปากมดลูกจำนวน 30 รายการ รองลงมาคือการสร้างความน่าเชื่อถือต่อข้อมูลข่าวสารจำนวน 27 รายการ การนำเสนอสารโดยบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคมจำนวน 25 รายการ **ระยะที่ 3** รูปแบบการนำเสนอที่พบมากที่สุดคือการสร้างความน่าเชื่อถือต่อข้อมูลข่าวสารจำนวน 24 รายการ รองลงมาคือการสร้างความกลัวต่อมะเร็งปาก

มดลูกจำนวน 22 รายการ และการนำเสนอสารโดยบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคมจำนวน 20 รายการ ดังรูปที่ 2

คุณภาพของข้อมูลข่าวสาร

ความครบถ้วนของข้อมูลข่าวสาร

บทความและข่าวที่นำเสนอข้อมูลไม่ครบถ้วนมีจำนวนทั้งสิ้น 103 รายการ โดยพบข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. สาเหตุของการเกิดมะเร็งปากมดลูก ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีนป้องกันการติดเชื้อ HPV โดยเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่ระบุความรุนแรงและผลกระทบจากมะเร็งปากมดลูก และเสนอทางออกด้วยการฉีดวัคซีน โดยไม่กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูก บทความและข่าวในลักษณะนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 47 รายการ

2. วิธีการป้องกันและควบคุมมะเร็งปากมดลูก นอกเหนือจากการใช้วัคซีน พบการนำเสนอวิธีการป้องกันและควบคุมมะเร็งปากมดลูกด้วยการฉีดวัคซีนเพียงวิธีเดียวโดยมิได้กล่าวถึงวิธีการอื่น นอกเหนือจากการใช้วัคซีน อย่างไรก็ตาม มีบทความและข่าวบางรายการที่กล่าวถึงการตรวจคัดกรองเพื่อการเตรียมพร้อมสำหรับการฉีดวัคซีน บทความและข่าวในลักษณะนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 62 รายการ

3. ประสิทธิภาพของวัคซีนในการป้องกันมะเร็งปากมดลูก ไม่พบการกล่าวถึงหรือมีการกล่าวถึงแต่ให้รายละเอียดที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่าวัคซีนมีประสิทธิภาพในการป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูกได้ร้อยละ 100 เช่น การกล่าวว่าวัคซีนให้ประสิทธิภาพในการป้องกันการติดเชื้อไวรัส HPV ในสายพันธุ์ 16 และ 18 ได้ 100 เปอร์เซ็นต์⁽¹⁵⁾ ซึ่งอาจทำให้เข้าใจผิดได้ว่าวัคซีนมีประสิทธิภาพในการป้องกันมะเร็งปากมดลูกได้ร้อยละ 100 บทความและข่าวในลักษณะนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 86 รายการ

4. ประสิทธิภาพและความปลอดภัยของวัคซีน HPV ในระยะยาว ไม่พบการกล่าวถึงหรือมีการกล่าวถึงแต่ละเลยการให้ข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยของ

วัคซีนซึ่งอยู่ในระหว่างดำเนินการศึกษาและติดตาม หลังวัคซีนออกจำหน่ายในท้องตลาด บทความและข่าว ในลักษณะนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 50 รายการ

5. กลุ่มคนที่เหมาะสมในการได้รับวัคซีน ไม่กล่าวถึงช่วงอายุที่เหมาะสมในการฉีดวัคซีน หรือมีการกล่าวถึงแต่ละเลยข้อมูลการฉีดในกลุ่มผู้ที่เคยมีเพศสัมพันธ์มาแล้ว⁽¹⁶⁾ หรือกล่าวถึงแต่ไม่ชัดเจนและอาจก่อให้เกิดความสับสนเกี่ยวกับกลุ่มอายุ⁽⁶⁾ บทความและข่าวในลักษณะนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 59 รายการ

6. ขนาดของวัคซีน ไม่กล่าวถึงขนาดของวัคซีน ในการฉีดเพื่อป้องกันมะเร็งปากมดลูก บทความและข่าวที่ไม่มีการกล่าวถึงในประเด็นนี้จำนวนทั้งสิ้น 62 รายการ (ตารางที่ 1)

ความถูกต้องในการนำเสนอข้อมูล

เมื่อพิจารณาความถูกต้องของข้อมูลที่น่าเสนอพบ บทความและข่าวนำเสนอข้อมูลไม่ถูกต้อง จำนวนทั้งสิ้น 24 รายการ ประเด็นที่มีการกล่าวถึงอย่างไม่ถูกต้องมากที่สุดได้แก่ กลุ่มคนที่เหมาะสมในการได้รับวัคซีน โดยพบการกล่าวถึงอายุที่เหมาะสมเกินกว่าที่ อย. อนุมัติ จำนวน 12 รายการ รองลงมาได้แก่ ประสิทธิภาพในการป้องกันการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูกซึ่งพบในลักษณะการกล่าวถึงวัคซีนไม่มีผลข้างเคียงใด ๆ โดยพบข้อมูลที่ ไม่ถูกต้องจำนวน 8 รายการ ส่วนประเด็นอื่น ๆ พบ ข้อมูลไม่ถูกต้องประเด็นละ 1 รายการ ได้แก่ สาเหตุของการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูก โดยกล่าวถึงสายพันธุ์ ที่ทำให้เกิดโรคมะเร็งปากมดลูกผิดพลาด⁽¹⁷⁾ วิธีการ

ตารางที่ 1 จำนวนบทความและข่าวที่น่าเสนอข้อมูลไม่ครบถ้วน (รายการ) (1 บทความและข่าวอาจมีประเด็นที่มีได้มีการนำเสนอมากกว่า 1 ประเด็น)

ประเด็นที่มีได้นำเสนอ	จำนวน		รวม
	บทความ	ข่าว	
สาเหตุของการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูก	30	17	47
วิธีการป้องกันและควบคุมมะเร็งปากมดลูกนอกเหนือจากการฉีดวัคซีน HPV	39	23	62
ประสิทธิผลของวัคซีน HPV ในการป้องกันมะเร็งปากมดลูก	29	21	50
ประสิทธิผลและความปลอดภัยของวัคซีน HPV ในระยะยาว	48	38	86
กลุ่มคนที่เหมาะสมในการได้รับวัคซีน HPV	32	27	59
ขนาดของวัคซีน HPV	39	23	62

ตารางที่ 2 จำนวนข่าวและบทความที่น่าเสนอข้อมูลไม่ถูกต้อง (รายการ)

ประเด็นที่ไม่ถูกต้อง	จำนวน		รวม
	บทความ	ข่าว	
สาเหตุของการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูก	1	0	1
วิธีการป้องกันและควบคุมมะเร็งปากมดลูกนอกเหนือจากการฉีดวัคซีน HPV	1	0	1
ประสิทธิผลของวัคซีน HPV ในการป้องกันมะเร็งปากมดลูก	2	6	8
ประสิทธิผลและความปลอดภัยของวัคซีน HPV ในระยะยาว	0	1	1
กลุ่มคนที่เหมาะสมในการใช้วัคซีน	6	6	12
ขนาดของวัคซีน	1	0	1

ป้องกันและควบคุมโรคมะเร็งปากมดลูกนอกเหนือจากการฉีดวัคซีน มีการกล่าวถึงหลังจากฉีดวัคซีนแล้วไม่จำเป็นต้องรับการตรวจคัดกรองอีกต่อไป⁽¹⁸⁾ ประสิทธิภาพและความปลอดภัยของวัคซีนในระยะยาว พบการกล่าวถึงวัคซีนไม่มีผลข้างเคียงใด ๆ ในระยะยาว⁽¹⁹⁾ ขนาดของวัคซีน มีการกล่าวถึงขนาดในการรับวัคซีนที่ผิดพลาด⁽²⁰⁾ ดังตารางที่ 2

วิจารณ์

ผลการศึกษาพบว่าบทความและข่าวส่วนใหญ่มีแหล่งที่มาจากบริษัทผู้ผลิตและจำหน่ายวัคซีนรวมถึงโรงพยาบาลเอกชน ซึ่งอาจมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการขายเป็นหลัก อย่างไรก็ตามเนื้อหาที่พบไม่มีลักษณะส่งเสริมการขายที่ชัดเจน แต่นำเสนอในรูปแบบการสร้างความสำเร็จต่อข้อมูลข่าวสารด้วยการอ้างอิงข้อมูลจากงานวิจัย บุคคล หรือองค์กรที่มีความน่าเชื่อถือและเกี่ยวข้องกับมะเร็งปากมดลูกโดยตรง อีกทั้งยังพบบทความและข่าวอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่ระบุถึงแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจน แต่มีเนื้อหาในเชิงวิชาการที่สนับสนุนการใช้วัคซีน การสื่อสารในลักษณะเช่นนี้อาจมีผลกระทบต่อความรู้ของประชาชนและอาจมีผลต่อการตัดสินใจฉีดวัคซีน จากการศึกษาของธีระและคณะ⁽²¹⁾ พบว่า ผู้ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวัคซีน HPV ส่วนใหญ่เข้าใจว่าข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ทางสุขภาพสาธารณะ และส่งผลให้กลุ่มสตรีวัยทำงานมีแนวโน้มที่จะยอมรับการฉีดวัคซีนมากกว่ากลุ่มที่คิดว่าข้อมูลข่าวสารเหล่านี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ทางการค้า⁽²¹⁾ นอกจากนี้บทความของ Lippman⁽²²⁾ กล่าวถึงกลยุทธ์การตลาดเพื่อแสวงหาผลกำไรในทวีปอเมริกาเหนือที่เน้นว่ามะเร็งปากมดลูกเป็นมะเร็งเพียงชนิดเดียวที่สามารถป้องกันได้โดยการฉีดวัคซีน โดยนำเสนอผ่านการบอกเล่าของอุตสาหกรรมวัคซีน แพทย์ องค์กรวิชาชีพและสื่อสารมวลชน และได้สร้างความหวาดกลัวต่อมะเร็งปากมดลูก รวมทั้งกล่าวถึงวัคซีน HPV ที่สามารถช่วยป้องกัน

มะเร็งปากมดลูกได้ การนำเสนอข้อมูลในลักษณะนี้ได้สร้างความสับสนและสงสัยต่อสาธารณชน

จากการศึกษาที่พบข้อมูลข่าวสารจำนวนหนึ่งมีการนำเสนอมีการนำเสนอเนื้อหาไม่ครบถ้วน และบางส่วนนำเสนอไม่ถูกต้องก็อาจส่งผลกระทบต่อทัศนคติและพฤติกรรมของประชาชนได้เช่นเดียวกัน เช่นในประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่ากรอบในการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับวัคซีน HPV เป็นอย่างไร ก็มีผลต่อความสนใจในการรับวัคซีนไปตามแนวทางนั้น โดยจากการศึกษาพบว่าผู้ได้รับข้อมูลข่าวสารจากการอ่านบทความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของวัคซีนในการป้องกันการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูกมีความสัมพันธ์ในระดับสูงต่อความสนใจที่จะตัดสินใจฉีดวัคซีน หากวัคซีนมีราคาถูกหรือได้รับบริการฟรีเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ได้รับข้อมูลในเรื่องอื่นและสตรียอมรับวัคซีนมากขึ้น หากข้อมูลนั้นนำเสนอว่าวัคซีนเป็นเครื่องมือในการป้องกันมะเร็งปากมดลูกได้ดีกว่าการป้องกันการติดต่อทางเพศสัมพันธ์ด้วยวิธีอื่น⁽²³⁾ และจากการศึกษาโดย Kelly และคณะ⁽²⁴⁾ พบว่า ชาวในหนังสือพิมพ์และวิทยุโทรทัศน์ในสหรัฐอเมริกาที่มีผลต่อความรู้เรื่อง HPV และมะเร็งปากมดลูกในประชาชนกลุ่มตัวอย่าง นอกจากนี้ Friedman และ Sheppard⁽²⁵⁾ แสดงให้เห็นว่าข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความชุกที่สูงของมะเร็งปากมดลูกและความเชื่อมโยงกับ HPV ทำให้เกิดความหวาดกลัวและวิตกกังวล เนื้อหาของข้อมูลที่น่าเสนอหากมีการบริหารจัดการไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง เช่น ปิดบังข้อมูลบางประเด็น การกล่าวถึงข้อมูลบางประเด็นซ้ำ ๆ กันและการเลือกใช้ถ้อยคำ อาจส่งผลกระทบต่อทัศนคติ ความคิดเห็นและการตัดสินใจรับการฉีดวัคซีน HPV

หากข้อมูลข่าวสารที่ปรากฏผ่านแหล่งข้อมูลประเภทต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับความรู้ และการตัดสินใจรับวัคซีนเช่นนี้ ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและครอบคลุมประเด็นสำคัญจึงมีความจำเป็นต่อการตัดสินใจในการรับวัคซีนที่ถูกต้องของประชาชน ดังนั้นการพัฒนา รูปแบบของการกำกับดูแลโฆษณาเภสัชภัณฑ์ให้

รัดกุมจึงมีความจำเป็น เช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์และบริการด้านสุขภาพ เช่น พระราชบัญญัติยา พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค ควรบังคับใช้อย่างเคร่งครัด และหากพบช่องว่างด้านกฎหมายต้องดำเนินการแก้ไข เช่น นิยามของคำว่าโฆษณาในพระราชบัญญัติยาฉบับปัจจุบันที่ไม่มีการกำหนดนิยามไว้ชัดเจน นอกจากนี้พบบัญญัติว่าด้วยการโฆษณาในพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ครอบคลุมการโฆษณาผ่านช่องทางและวิธีการใหม่ ๆ ควรแก้ไขให้ชัดเจนและทันต่อสถานการณ์การโฆษณาในปัจจุบัน นอกจากนี้ควรสนับสนุนให้องค์กรสื่อสารมวลชน มีนักสื่อสารมวลชนที่มีความรู้เฉพาะด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพหรือสาธารณสุขในหน่วยงาน อาจทำให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งข้อมูล รวมทั้งมีความรู้เท่าทันแหล่งข้อมูลและสามารถค้นคว้าและสื่อสารข้อมูลเชิงลึกสู่ประชาชนได้อย่างถูกต้อง

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ หน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะและเอื้อเฟื้อข้อมูลอันเป็นประโยชน์ ซึ่งรวมถึงข้อมูลที่เผยแพร่ผ่านบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์และเว็บไซต์

โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (HITAP) ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข และสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) อย่างไรก็ตามหน่วยงานที่เป็นแหล่งทุนมิได้ให้การรับรองเนื้อหาและอาจมีนโยบายหรือความเห็นที่ไม่สอดคล้องกับความเห็นและข้อเสนอแนะที่ปรากฏในรายงานนี้

เอกสารอ้างอิง

1. Hollon MF. Direct-to-consumer marketing of prescription drugs: creating consumer demand. JAMA 1999; 281(4):382-4.

2. Anhang R, Stryker JE, Wright TC Jr, Goldie SJ. News media coverage of human papillomavirus. Cancer 2004 Jan 15; 100(2):308-14.
3. Tiro J, Davis K, Bhatia R, Potter L, Meissner H. Content analysis of news coverage on the HPV vaccine. APHA 136th Annual Meeting and Expo; 2008 October 25-29, San Diego: California; 2008.
4. Leader A, Mittermaier D, Cappella J. News media coverage of the human papillomavirus (HPV) vaccine. 135th APHA Annual Meeting & Exposition; 2007 November 3-7, 2007; Washington DC USA: Washington DC; 2007
5. ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียน. “หนูหวาน ปวีริสา” หญิงไทยคนแรกฉีดวัคซีนป้องกันมะเร็งปากมดลูก. ไทยโพสต์วันที่ 10 พฤษภาคม 2550:8.
6. วิสิทธิ์ สุภัครพงษ์กุล. มะเร็งปากมดลูกป้องกันไว้ดีกว่าแก้. แพรววันที่ 25 มีนาคม 2550:129.
7. ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียน. มิติใหม่ สกัดมะเร็งปากมดลูก วัคซีนเพื่อผู้หญิงทั่วโลก. ประชาชาติธุรกิจวันที่ 21 พฤษภาคม 2550:53.
8. ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียน. มะเร็งปากมดลูก เรื่องไม่ไกลตัววัยรุ่น. มติชนวันที่ 5 มีนาคม 2550:35.
9. ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียน. วัคซีนป้องกันมะเร็งปากมดลูก. ฐานเศรษฐกิจวันที่ 13 พ.ค. 50:53.
10. สุรพงศ์ อัมพันวงษ์. วัคซีนป้องกันมะเร็งปากมดลูก นวัตกรรมเพื่อชัยชนะของผู้หญิงทั่วโลก. บ้านเมืองวันที่ 18 กันยายน 2550:18.
11. ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียน. เหล่าเซเลบฯ รวมพลังหยุดมะเร็งปากมดลูก. แนวหน้าวันที่ 10 มิถุนายน 2550:10.
12. ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียน. มีใช้แล้ววัคซีนป้องกันมะเร็งปากมดลูก. มติชนวันที่ 5 พฤษภาคม 2550:35.
13. เขียวลักษณ์ รัตพัฒนา. ตอบปัญหาสุขภาพ Marie Claire กรกฎาคม 2550:145.
14. ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียน.สาวออฟฟิศ รู้ไว้...ให้เท่าทันมะเร็งปากมดลูก. มติชนวันที่ 23 มกราคม 2550:35.
15. ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียน.หนูหวานหญิงไทยคนแรกฉีดวัคซีนป้องกันมะเร็งปากมดลูก. แนวหน้าวันที่ 15 พฤษภาคม 2550:19.
16. พีวีก. ป้องกันมะเร็งปากมดลูก. volume. มิถุนายน 2550:256.
17. ณิชู อนุชานัน, ปารเมศ ญาณารณพ. มะเร็ง...ปากมดลูก. พลอยแกมเพชร วันที่ 15 กรกฎาคม 2550:336-8.
18. ไม่ปรากฏชื่อผู้เขียน.ปรากฏการณ์ใหม่ทางการแพทย์ เพื่อช่วยชีวิตรอด. slimming. ธันวาคม 2550:29.
19. แล้วมะเร็งปากมดลูกจะไม่เป็นโรคร้ายอีกต่อไป. คมชัดลึกวันที่ 15 สิงหาคม 2550; Sect. 27.
20. เปิดตัววัคซีนป้องกันมะเร็งปากมดลูก ป้องกันหญิงไทยพ้นโรคร้าย. มติชนวันที่ 2 มิถุนายน 2550:14.
21. ธีระ ศิริสมุด, เขียวขวัญ ภูษณงศ์, ศรีเพ็ญ ดันดิเวสส, ยศ ติระ-วัฒนานนท์. ผลกระทบด้านความรู้ ที่สนใจจากการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวัคซีนป้องกันการติดเชื้อ Human papillomavirus (HPV) และการตัดสินใจรับวัคซีนของสตรี

- ในเขตกรุงเทพมหานคร. นนทบุรี: โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ; 2552.
22. Lippman A. Human papillomavirus (HPV) vaccination and the development of public policies. *J Epidemiol Commun Health* 2008; 62:570-1.
 23. Leader AE, Weiner JL, Kelly BJ, Hornik RC, Cappella JN. Effects of information framing on human papillomavirus. *J Women's Health* 2009; 18(2):225-33.
 24. Kelly BJ LA, Mittermaier DJ, Hornik RC, Cappella JN. The HPV vaccine and the media: how has the topic been covered and what are the effects on knowledge about the virus and cervical cancer? *Patient education counseling* 2009; 77(2):308-13.
 25. Friedman A, Shepard H. Exploring the knowledge, attitudes, beliefs and communication preferences of the general public regarding HPV. *Health Education Behavior* 2007; 34(3):471-85.

Abstract The Dissemination of the Information Concerning Human Papillomavirus (HPV) Vaccine via Printing Media in Thailand

Choenkwan Putchong*, Teera Sirismutr*, Sripen Tantivess, Yot Teerawattananon***

*Health Intervention and Technology Assessment Program (HITAP) 6th Floor 6th Building, Department of Health, Ministry of Public Health, **International Health Policy Program Thailand 3rd Floor, Health System Reform Office, Ministry of Public Health

Journal of Health Science 2010; 19:569-78.

This study was aimed at reviewing public information concerning Human papillomavirus (HPV) vaccine that was disseminated through printing media in Thailand. Media analysis was performed on articles published in popular health, women and teenage magazines, and newspapers between 1st January and 31st December 2007. The total of 131 article, those met the study criteria, were explored for the sources, content and accuracy of the information.

Analysis reveals that study articles contained the information mainly supported by vaccine companies and private hospitals. Such printed information was disseminated to the public before the first HPV vaccine got approval from the Thai Food and Drug Administration (FDA) in March 2007. The number of HPV vaccine-related articles significantly decreased after the Thai FDA issued a warning on private companies and hospitals to curb inappropriate vaccine advertisements in August 2007.

The content of articles reviewed in this study can be classified into five categories, namely (1) fear appeal, (2) making audiences confident in the vaccine by citing sound references, (3) employing celebrities as presenters to publicize the vaccine, (4) emphasizing the weaknesses and disadvantages of cervical cancer screening tests, (5) enhancing the image of vaccine companies. The study finds that 103 articles (79%) provided incomplete information regarding vaccine safety and long-term efficacy, causes of and alternative technology for prevention of cervical cancer, vaccine dosages, and target populations. Twenty four articles (18.3%) provided inaccurate information on rational vaccinees and vaccine efficacy.

In conclusion, this study suggests that inaccurate and incomplete public information on HPV vaccine were widely publicized. It is important that respective authorities not only take serious actions to regulate public advertisements on health products and services, but also empower consumers in order that they can protect themselves from the consequences of inaccurate information.

Key words: HPV vaccine, cervical cancer, information dissemination, media analysis